

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE EELHINNANG

Vastavalt veeseaduse § 22⁶ lg 1 esitati Tehnilise Järelevalve Ametile hoonestusloa taotlus avaliku veekogu koormamiseks vesiviljelusrajatistega avamere kalakasvatuse rajamise eesmärgil.

Tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 2 p 1 peab otsustaja andma keskkonnamõju eelhinnangu kalamajanduse valdkonna tegevusele. Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 9 p 10 alusel keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang tuleb anda aastas vähemalt 200 tonni sööta kasutava intensiivkalakasvatuse rajamise tegevuste korral.

Arendaja edastatud andmete alusel kogu sööda tarbimine kavandatavas kalakasvatuses on umbes 55 000 tonni aastas.

Kavandatav tegevus

Ösel Offshore OÜ (aadress Kesknõmme kalakasvatus, Kehila küla, Kihelkonna vald, Saare maakond, 93437, registrikood 14207532) kavandab 3 kalakasvatuse rajatise (sumbakompleksi) rajamist Saaremaast läänes, Hiiumaast põhjas ja Vormsist põhjas asuvas piirkonnas territoriaalmeres sügavuses enamasti üle 50 m. Igasse piirkonda kavandatakse ühte kompleksi, mis koosneb 5 - 8 rajatisest (kokku 21 rajatist). Kasvatatavaks kalaks on forell (vikerforell).

Kalakasvatuse rajatiste eesmärk on kalakasvatuse arendamine Eesti merealal. Rajatiste otstarve on kalade kasvatamine.

Ühe näidisrajatise kõrgus on 68 m ning läbimõõt 110 m, seega on ühe näidissumba ruumala kuni ca 640 000 m³. Sumpasid on erinevate suurustega, seega on võimalik tellida nii väiksemaid kui suurema mõõtmelisi sumpasid. Lisaks on võimalik plaanitavaid sumpasid talvel jääkatte esinemise korral ning tormise ilma ajal uputada, et vältida ilmastikust tulenevaid kahjustusi. Kolme kompleksi koosseisus on kokku kavas rajada kuni 21 rajatist/sumpa (8+5+8).

Sumbas olevate kalade asustustiheduseks kavandatakse orienteeruvalt 10 kg/m³ ning kolmes kompleksis (21 sumbas) kokku kavatakse kasvatada kuni 73 500 tonni fikerforelli aastas.

Sinimajandus on Euroopa Liidu pikaajaline jätkusuutlik meremajandamine strateegia. Merede jätkusuutlik majandamine on Euroopa majanduse oluliseks osaks, mis aitab kaasa majanduskasvule ja innovatsioonile. Kalakasvatus vesiviljeluse ühe osana on sinimajanduse üheks oluliseks alustalaks Euroopa Komisjoni initsiatiivis, mille eesmärgiks on jätkusuutlikult ära kasutada Euroopa merealade potentsiaali täiendavate töökohtade ja majandusliku kasvu loomiseks. Energia- ja turismimajandus ning maavarad ja biotehnoloogia on ülejäänud valdkonnad, millele nn sinimajanduse algatus tähelepanu pöörab.

Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Kavandatakse 3 kalakasvatuse kompleksi rajamist Saaremaast läänes, Hiiumaast põhjas ja Vormsist põhjas asuvas piirkonnas territoriaalmeres sügavuses enamasti üle 50 m.

Hoonestusloa piirkondade koordinaadid ja pindalad:

Saaremaa W (pindala 43,6 km²)

1. X = 6476484, Y = 354589
2. X = 6487054, Y = 359805
3. X = 6487938, Y = 363036
4. X = 6475639, Y = 359001

Hiiumaa N (pindala 6,7 km²)

1. X = 6556462, Y = 412221
2. X = 6558836, Y = 417301
3. X = 6557275, Y = 416886
4. X = 6556505, Y = 416203
5. X = 6555942, Y = 415195
6. X = 6555839, Y = 413528

Vormsi N (pindala 25,5 km²)

1. X = 6568411, Y = 454985
2. X = 6574230, Y = 460277
3. X = 6573120, Y = 461232
4. X = 6571757, Y = 461822
5. X = 6570310, Y = 461923
6. X = 6568884, Y = 461592
7. X = 6567490, Y = 460717

Igasse piirkonda kavandatakse ühte kompleksi, mis koosneb kuni 5 - 8 rajatisest. Kompleksides on kavas kasutada kaasaegset ja innovatiivset avamere tehnoloogiat. Ühe näidisrajatise kõrgus on 68 meetrit (kuid neid on võimalik rajada ka madalamana) ning läbimõõt 110 m. Kolme sumbakompleksi koosseisus kokku on kavas rajada kuni 21 sumpu.

Tegemist on merepõhja ankurdatud ujuvusega silindrikujulise rajatisega, mille põhistruktuuri moodustab (terasest) taladest/torudest koosnev karkass. Sumbal on mahuti kalatoidu hoidmiseks ning ruumid muude vahendite jaoks (sh päästevahendid, esmased hooldustööde seadmed ja varud jms). Samuti on kompleksis võimalik majutada mehitatud meeskonda. Sumba veepealne osa on suurusjärgus 10-15 meetri kõrgune.

Seega on ehitiste maksimaalseks kõrguseks kuni ca 85 m, sellest ca 70 m vee all ja 15 m vee peal. Ühe rajatise läbimõõt on kuni 110 m ja mille pindala vastavalt ca 9500 m².

Kuni 21 rajatise summaarne pindala on suurusjärgus 21 hektarit ehk 210 000 m².

Rajatiste täpne asukoht selgitatakse välja edaspidi toimuva hoonestusloa menetluse ning täpsustavate uuringute ja insener-tehniliste analüüside käigus. Samuti ei ole arukas mitut rajatist paigutada vahetult üksteise kõrvale. Sellest tulenevalt on käesolevas hoonestusloa taotluses määratletud hoonestusloa piirkonnad, mis on pindalalt ulatuslikumad kui rajatiste lõplik suurus

Kalakasvanduses on plaanis kasutada kalade toiteks Raisioaqua Baltic Blende kalasööta. Raisioaqua Baltic Blende kasutab lähtelainena Läänemerest pärit olevatest kaladest valmistatud

kalajahu ja -õli. Kasutades kalakasvatuses kohalikku päritolu kalasööta, siis sellest tulenevalt väheneb väljastpoolt tulevate toitainete hulk Läänemeres.

Baltic Blend kasutamisega kalakasvatuses toodanguga 73 500 tonni aastas satuks fosforit 251 tonni ja lämmastikku satuks merekeskkonda 735 tonni. Eeldatakse, et Baltic Blende sööda kasutamisel kalakasvanduses ei tekitata fosfori lisakoormust Läänemerele.

Kalakasvatuse rajatiste teenindamine toimub vastavate spetsiaalsete laevadega, mis saavad lähtesadamana kasutada piirkonnas olevaid mitmeid sadamaid.

Kala noorjarkude kasvatamine on võimalik olemasolevates maismaal paiknevates vee retsirkulatsiooni kasutavates kalakasvatustes, seejärel kalade kasvatamine näiteks kuni kaaluni 0,5 kg arendatavas Kesknõmme kalakasvatuses ning viimase etapina kalade kasvatamine kaaluni 2-8 kg avamere sumpades.

Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Kavandatud hoonestusalad jäävad valdavalt rannikuveekogumite alalt välja. Vormsi saarest põhja pool kavandatava sumpade ala jääb Hiiu madala rannikuveekogumisse, mille seisundiklass on kesine. Kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ning eeldatavalt ka ei mõjuta Natura 2000 võrgustiku ala. Piirkonnas võib olla leidmata ajaloolisi vrakke või kultuuripärandit, mida planeeritav tegevus võib mõjutada. Millist mõju planeeritav tegevus vee-elustikule avaldab.

Eelhinnangu järeldus

Otsustaja on seisukohal, et keskkonnamõju hindamine on vajalik, kuna kavandatav tegevusega (Saaremaast läände, Hiiumaast põhja ja Vormsist põhja kalakasvanduse rajamine) võib halvendada veekvaliteedi seisundit.

Piiriülest keskkonnamõju ette näha ei ole.